

DAVACI VE YÜRÜTMENİN

DURDURULMASINI İSTEYEN : Türk Eğitim-Sen

VEKİLİ : Av. Dilek ATAK
UETS adresi vardır.

DAVALILAR : 1- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

VEKİLİ : Av. Ali KAVAK
UETS adresi vardır.

2- Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı

VEKİLİ : Av. Fatma KAHRAMAN
UETS adresi vardır.

İSTEMİN KONUSU :

10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"nin;

1- 1.maddesi ile; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliğinin 4. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikte yer alan "yılda iki kez" ibaresinin; "Ocak ayında" ibaresinin yer almamasına ilişkin eksik düzenlemenin;

2- 1. maddesi ile; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliği'nin 4. maddesine eklenen 6. fıkranın;

3- 1. maddesi ile; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliğinin 4. maddesine eklenen 7. fıkranın;

4- 2. maddesi ile değiştirilen; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Doçentlik Yönetmeliğinin 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Başvurusu iptal edilen aday, müracaat dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvurabilir." ve "Asgari başvuru şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle başvurusu iptal edilen adayın yeniden aynı bilim/sanat alanından doçentlik başvurusunda bulunması halinde iptale konu olan başvuru dönemine ait bilgi ve belgeler ile asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin Doçentlik Komisyonu kararı yeni başvuruda jüri üyelerinin erişimine açılır." ibarelerinin;

5- 2. maddesi ile eklenen; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliğinin 6. maddesinin 9. fıkrasının iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI :

Dava konusu düzenlemenin doçent adaylarının başvuru hakkını kısıtladığı, daha önceden olduğu gibi yılda üç kez olmak üzere Ocak, Mayıs ve Eylül aylarında başvuru hakkı verilmesi gerektiği, 4/6. maddenin ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa ile güvence altına alınan hak arama özgürlüğüne ve adil yargılanma hakkına açıkça aykırı olduğu, doçent adaylarının hukuka aykırı olarak tesis edilen işlemlere karşı yasal yollara başvuru hakkını

kullanmaları durumunda bir nevi cezalandırıldığı, caydırıcılık amacıyla hareket edildiği, 4/7. madde ile daha önce yer almayan bir kısıtlamaya yer verildiği, bu düzenlemenin normlar hiyerarşisine aykırı olduğu, hiçbir haklı ve hukuken geçerli bir nedene dayanmadığı, adayın başvuru sonrasında da akademik faaliyetlerine devam edebildiği, başvuru öncesinde yayınlanmak üzere göndermiş olduğu yayının bu süreçte yayınlanabileceği ve/veya başvuru sonrasında da yeni yayınlar üretebileceği, bu yayınlar vasıtasıyla adayın asgari şartları tamamlayabildiği hatta dosyasını tekemmül ettirebildiği, iki dönem bekleme süresi istenmesinin adeta adayı cezalandırabildiği ve objektiflikten uzak olduğu, adayın asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin jüri raporu/raporlarının erişime açılmasının adayın yeni başvurusunda objektif bir değerlendirme yapılmasının önüne geçtiği, 6/9. madde yönünde ise Yönetmeliğin önceki halinde böyle bir düzenlemeye yer verilmediği, bu düzenlemenin adayların mağduriyetine yol açabileceği, her başvurunun ayrı değerlendirilmesi gerekmekte iken başarısız olunan döneme ilişkin bilgi, belge ve raporların jürinin erişimine açılmasının aday hakkında objektif ve tarafız değerlendirme yapılmasının önüne geçtiği iddia edilmektedir.

DAVALI İDARENİN SAVUNMASI :

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NIN SAVUNMASI : Doçentlik başvurularının yılda üç kez yapılmasının jüri üyelerinin görevlendirilmesinde karışıklıklara neden olduğu, Üniversitelerarası Kurulda (ÜAK) yeterli personelin bulunmaması, olağanüstü durumlarda personelin dönüşümlü çalışmasının üç dönem başvuru kabulünü zorlaştırdığı, 2547 sayılı Kanun'un 24. maddesinde yer alan "yılda en az iki kez yapılır" hükmü uyarınca düzenlemenin üst norm gözetilerek yapıldığı, 4/6. madde yönünden dava süreci devam ederken yeniden doçentliğe başvurabilmenin bir adayın iki farklı yoldan doçentlik sürecini devam ettirmesine neden olduğu, adayların davaları kazanması ve yeni başvuru sürecinde de başarılı olması halinde doçentlik unvanının hangi tarihlerde verileceği, hangi sürecin iptal edileceği ile ilgili sorunlar yaşandığı, yapılacak bu değişiklik ile sorunların ortadan kaldırılmasının hedeflendiği, 4/7. madde yönünden aynı anda iki başvurunun karışıklığa yol açtığı, aynı yayınlar ile iki unvan alınmasının haksızlığının ortadan kaldırıldığı, incelenecek eserler/çalışmalar aynıysa yeni bir başvurunun hukuken korunmasının gerekli ve makul bir talep olmadığı, adayın asgari başvuru şartlarını sağlayamaması halinde hangi usule göre işlem yapılacağı açık olmadığından düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu, aday tarafından bilimsel eserlerinde tespit edilen eksiklik ve hataların titizlikle giderilerek yeni başvuru yapabilmesi hususunun sağlandığı, bunun için de belli bir sürenin geçmesinin tabii olduğu, adayın asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin jüri raporu/raporlarının erişime açılması yönünden ise önceden asgari başvuru şartlarını sağlamayan adayın şartları tamamlayıp tamamlamadığının kontrolünün yapılmasının elzem olduğu, aday hakkında objektif ve tarafsız bir değerlendirme yapılmasının önüne geçeceği yönündeki değerlendirmenin temelsiz ve dayanaksız olduğu, adayın önceki ve sonraki başvurularına ilişkin aynı bilimsel yayınların sunulması halinde söz konusu eksiklik veya uygunluğun önceki jürilerce yapılan değerlendirmenin yeni jüriye yol gösterici olacağı, eksiklik olması halinde eksikliğin giderilip giderilmediği hususunun irdelenebileceği, eser değerlendirme süresinde başarısız olarak yeniden doçentliğe başvuran

adayların daha önceki raporlarının açılacağına Yönetmelik ile düzenlendiği ancak Yönetmelik'te hangi döneme ait raporlarının açılacağı net olmadığından yapılan bu değişiklik ile açıklık getirildiği savunulmaktadır.

ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞI'NIN SAVUNMASI: Başvuruların yılda üç kez yapılmasının jüri üyelerinin görevlendirmelerinin iç içe girmesine ve karışıklıklara neden olduğu, doçentlik sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine engel olduğu, yılda üç kez olması durumunda jüri üyelerinin raporları henüz tamamlanıp Kurula iletilmeden yeni başvurular olması nedeniyle aynı jüri üyelerine yeni adaylar için jüri görevleri verildiği, jürilerin jüri görevlerini yerine getirmesinin zorlaştığı, açılan davalar neticesinde Mevzuat Komisyonu görüşlerine göre adaya aynı alandan verilen diplomaların geri alındığı, yeni diplomalar düzenlendiği, bu uygulamaların hem adayın mağduriyetine sebep olduğu hem de kamu hizmetinin aksamasına neden olduğu, bununla birlikte adayın doçentlik kadrosuna atandığı üniversitedeki kadrosuna ilişkin işlemlerde de sürekli değişiklikler meydana getirdiği, dava konusu Yönetmelik değişikliği ile sürelere eşitlik ve hakkaniyet sağlamak amacıyla asgari başvuru koşullarını sağlamayan adayların da eklendiği, asgari başvuru koşullarını sağlamayan adaylar hakkında diğer adaylara uygulanan bilimsel eksikliklerini tamamlamak için bir bilimsel hazırlık süresi öngörülmemiş olup izleyen ilk dönemde haklarında verilen asgari başvuru şartlarını sağlamama durumunu değiştirmeden tekrar başvuru yapabilmekte olduğu, müeyyide olmadığı için yeterli hazırlığı olmayan adayların da deneme amaçlı başvuru yaptığı ve kamu kaynaklarını kullanmakta olduğu, adaylar arasında uygulamada eşitlik ve hakkaniyet sağlanması açısından koşulları bir şekilde yerine getirmeyen bütün adaylara eksikliklerini gidermek için makul bir süre öngörüldüğü, 6/9. madde yönünden adayın başarısızlık üzerine yeniden başvuru yapması halinde yeni jüri oluşturulduğu, yeni jüri tarafından adayın ikinci başvurusunun değerlendirildiği, ilk başvurusunda başarısız olan adayın bir önceki doçentlik dosyasında hiçbir değişiklik yapmadan yeniden başvurmuş ise dosyasının farklı jüri üyeleri tarafından inceleneceğini bildiği için mevcut hali ile ÜAK Başkanlığına gönderdiği, başarısız olduğuna karar verilen adayın bir sonraki dönemde farklı bir bilim alanından doçentliğe başvurması halinde önceki başarısız raporun jüri üyelerine açılmadığı, sadece aynı bilim alanından yeniden başvurması halinde jüri üyelerine başarısız raporun açıldığı savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : Handan Nalan ERMAN

DÜŞÜNCESİ : 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliği"nin 4. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikte yer alan "yılda iki kez" ibaresi; "Ocak ayında" ibaresinin yer almamasına ilişkin eksik düzenleme 4. maddesine eklen 7. fıkra, 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Asgari başvuru şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle başvurusu iptal edilen adayın yeniden aynı bilim/sanat alanından doçentlik başvurusunda bulunması halinde iptale konu olan başvuru dönemine ait bilgi ve belgeler ile asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin Doçentlik Komisyonu kararı yeni başvuruda jüri üyelerinin erişimine açılır." ibareleri ve 6. maddesinin 9. fıkrası yönünden 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen şartların bulunmaması nedeniyle

yürütmenin durdurulması hakkındaki istemin reddine; Doçentlik Yönetmeliği'nin 4. maddesine eklenen 6. fıkranın, Doçentlik Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Başvurusu iptal edilen aday, müracaat dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvurabilir." düzenlemesinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

Dava; 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in; 1. maddesi ile; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliği'nin 4. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikte yer alan "yılda iki kez" ibaresinin; "Ocak ayında" ibaresinin yer almamasına ilişkin eksik düzenlemenin; 1. maddesi ile; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliği'nin 4. maddesine eklenen 6. fıkranın; 1. maddesi ile; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliği'nin 4. maddesine eklenen 7. fıkranın; 2. maddesi ile değiştirilen; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Başvurusu iptal edilen aday, müracaat dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvurabilir." ve "Asgari başvuru şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle başvurusu iptal edilen adayın yeniden aynı bilim/sanat alanından doçentlik başvurusunda bulunması halinde iptale konu olan başvuru dönemine ait bilgi ve belgeler ile asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin Doçentlik Komisyonu kararı yeni başvuruda jüri üyelerinin erişimine açılır." ibarelerinin; 2. maddesi ile eklenen; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doçentlik Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 9. fıkrasının iptali istemiyle açılmıştır.

Doçentlik Yönetmeliği 15/04/2018 tarihli ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup; 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile anılan Yönetmeliğin muhtelif maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Doçentlik ve atama" başlıklı 24. maddesinde;
"a) Doçentlik başvuruları, Üniversitelerarası Kurulca belirlenen takvime göre yılda en az iki kez yapılır. Doçentlik başvuruları için aşağıdaki şartlar aranır:

(1) Bir lisans diploması aldıktan sonra, doktora ile tıpta, diş hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık unvanını veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olmak.

(2) Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen merkezî bir yabancı dil sınavından en az elli beş puan veya uluslararası geçerliliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen bir yabancı dil sınavından buna denk bir puan almış olmak; doçentlik bilim alanının belli bir yabancı dille ilgili olması halinde ise bu sınavı başka bir yabancı dilde vermek.

(3) Üniversitelerarası Kurulun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından her bir bilim veya sanat disiplininin özellikleri dikkate alınarak belirlenecek yeterli sayı ve nitelikte özgün bilimsel yayın ve çalışmalar yapmak.

b) Üniversitelerarası Kurul, adayın başvurduğu bilim veya sanat dalından beş kişilik bir jüri ve bu jüri için iki yedek üye tespit eder. İlgili bilim veya sanat dalında yeterli öğretim üyesinin bulunmaması halinde, jüri üç üye ile teşkil edilebilir.

Doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyeler, adayın yayın ve çalışmalarını değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurula gönderirler. Asıl üyelerin hukuken geçerli bir mazerete dayalı olarak raporunu verememesi halinde, yedek üyelerin raporları, sırasına göre değerlendirmeye esas alınır. (Değişik cümle:15/4/2020-7243/2 md.) Jüri üyelikleri, jüri, değerlendirmeye esas alınan raporlar ve başvuru sonucu ilgililere elektronik ortamda erişime açılır ve bu bilgiler, erişime açıldığı tarihi izleyen beşinci gün ilgililere tebliğ edilmiş sayılır.

c) Üniversitelerarası Kurulca yeterli yayın ve çalışmaya sahip olduğuna karar verilen adaya doçentlik unvanı verilir.

ç) Doçentlik başvurularında adayların yayın ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

d) Yükseköğretim kurumları, doçent kadrosuna atama için, doçentlik unvanına sahip olmanın yanında Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacına yönelik olarak, bilim veya sanat disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler. Yükseköğretim kurumlarının belirlediği ek koşullar arasında sözlü sınavın yer alması halinde bu sınav Üniversitelerarası Kurul tarafından oluşturulacak jürilerce yapılır.

e) Doçentlik unvanına sahip olanlar yükseköğretim kurumları tarafından ilan edilen doçent kadrolarına başvurur. Doçent kadrosuna başvuran adayların durumlarını incelemek üzere rektör tarafından, varsa biri ilgili birim yöneticisi, en az biri de o üniversite dışından olmak üzere üç profesör tespit edilir. Bu profesörler her aday için ayrı ayrı olmak üzere birer rapor yazarlar ve kadroya atanacak birden fazla aday varsa tercihlerini bildirirler. Üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunun bu raporları göz önünde tutarak alacağı karar üzerine, rektör atamayı yapar." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanun'un "Üniversitelerarası kurul" başlıklı 11/b-6 maddesinde "Doçentlik başvurularında ilgili bilim veya sanat alanında jüriler oluşturarak adayların yayın ve çalışmalarını Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen esas ve usuller kapsamında değerlendirip, yeterli yayın ve çalışmaya sahip olan adaylara doçentlik unvanı vermek" Üniversitelerarası Kurulun görevleri arasında sayılmış olup; "Yönetmelikler" başlıklı 65. maddesinde "a. Aşağıdaki hususlar Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir: "..(4) Bu kanun kapsamındaki yükseköğretim kurumlarında doktor öğretim üyeliğine, doçentlik ve profesörlüğe yükseltme ve atanma işlemleri" hükmü yer almıştır.

Doçentlik Yönetmeliği'nin "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. Maddesinde "(1) Bu Yönetmeliğin amacı, doçentlik değerlendirmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir. (2) Bu Yönetmelik, doçentlik bilim/sanat alanlarının belirlenmesi, doçentlik başvurusu yapabilme şartları, başvuru zamanı ve usulü, doçentlik değerlendirme jürilerinin oluşturulması, doçentlik sürecinin yürütülmesi, Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen intihal, diğer bilimsel araştırma ve yayın etiği ve disipline aykırılık iddiaları dolayısıyla izlenecek yollarla komisyonların teşkiline ve görevlerine ilişkin hükümleri kapsar.", "Dayanak" başlıklı 2. maddesinde "(1) Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 11 inci ve 24 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.", "Doçentlik bilim/sanat alanları ve kriterleri" başlıklı 3. maddesinde "(1) Doçentlik değerlendirmesi, Üniversitelerarası Kurulun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen bilim/sanat alanlarında adayın akademik yayın ve çalışmalarının incelenmesi çerçevesinde yapılır. Bilim/sanat alanlarındaki güncellemeler izleyen dönemde, doçentlik kriterlerindeki güncellemeler ise kabul edildikleri tarihten sonraki ikinci doçentlik başvuru döneminde uygulanır." hükmü yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliği"nin 4. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikte yer alan "yılda iki kez" ibaresi; "Ocak ayında" ibaresinin yer almamasına ilişkin eksik düzenleme, 4. maddesine eklenen 7. fıkra, 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Asgari başvuru şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle başvurusu iptal edilen adayın yeniden aynı bilim/sanat alanından doçentlik başvurusunda bulunması halinde iptale konu olan başvuru dönemine ait bilgi ve belgeler ile asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin Doçentlik Komisyonu kararı yeni başvuruda jüri üyelerinin erişimine açılır." ibareleri ve 6. maddesinin 9. fıkrası yönünden;

Davada 2577 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen 27. maddesinde yer alan koşulların birlikte gerçekleşmediği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Doçentlik Yönetmeliği'nin 4. maddesine eklenen 6. fıkra yönünden;

10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile; 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliği"nin 4. maddesine eklenen 6. fıkrada "Doçentlik başvurusunda bulunup eser değerlendirme aşamasında başarısız sayılmasına, asgari başvuru şartlarını sağlamadığı veya etik ihlalde bulunduğu gerekçesiyle başvurusunun iptaline karar verilen adayın bu işlemlere karşı dava açması durumunda aynı bilim/sanat alanında yeniden doçentliğe başvuru yapması davasının kesinleşmesine bağlıdır. Bu hükme aykırı olarak yapılan başvurular işleme alınmaz." hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın "Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir."; "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" başlıklı 13. maddesinde, "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."; "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde ise, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." kuralına yer verilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet ve organlarına hâkim kılan, Anayasa ve kanunlarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devleti ifade etmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 29/09/2021 tarihli, Başvuru Numarası:2017/37390 sayılı kararında ise; "Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, bir temel hak olmanın yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Bu bakımdan davanın bir mahkeme tarafından görülebilmesi ve kişinin adil yargılanma hakkı kapsamına giren güvencelerden faydalanabilmesi için ilk olarak kişiye iddialarını ortaya koyma imkânının tanınması gerekir. Diğer bir ifadeyle dava yoksa adil yargılanma hakkının sağladığı güvencelerden yararlanmak mümkün olmaz." ifadelerine yer verilmiştir.

Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması, adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturmakla birlikte, hak arama özgürlüğü bakımından tek başına yeterli bulunmamaktadır. Mahkemeye erişimi etkisiz kılacak ya da yargı yoluna başvurmayı caydırıcı nitelikteki düzenlemelerin, hak arama özgürlüğüne uygun olduğundan söz edilemez.

Dava konusu Yönetmelik hükmünün bu bağlamda incelenmesi neticesinde; doçentlik başvurusunda bulunan doçent adayının eser değerlendirme aşamasında başarısız sayılması, asgari başvuru şartlarını sağlamadığı veya etik ihlalde bulunduğu gerekçesiyle başvurusunun iptal edilmesi halinde; bu işlemlere karşı dava açılması durumunda aynı bilim/sanat alanında yeniden

doçentliğe başvuru yapılmasının davanın kesinleşmesine bağlandığı ve bu durumun hak arama özgürlüğünü kullanmak suretiyle dava açmış olan doçent adaylarının yargı yoluna başvurması yönünden önemli ölçüde caydırıcı nitelik taşıdığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; her ne kadar davalı idarelerce anılan düzenlemenin dava süreci devam ederken yeniden doçentliğe başvuran doçent adaylarının iki farklı yoldan doçentlik sürecini devam ettirmesi nedeniyle doçentlik sürecinde yaşanan karışıklıkların önüne geçilmesi amacıyla yapıldığı iddia edilmekte ise de; dava konusu Yönetmelik değişikliği ile hak arama hürriyetine getirilen bu sınırlamanın, ulaşılmak istenen amaç ile orantılı olmadığı anlaşıldığından, dava konusu düzenlemede hukuk devleti ilkesine ve hak arama özgürlüğüne uygunluk bulunmamaktadır.

Anılan madde hükmü yönünden; 2577 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen 27. maddesinde yer alan koşulların birlikte gerçekleştiği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Doçentlik Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Başvurusu iptal edilen aday, müracaat dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvurabilir." düzenlemesi yönünden;

Doçentlik Yönetmeliğinin 6. maddesinde "(1) Doçentlik değerlendirme jürisi, adayın başvuru dosyasını ilk olarak bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırılık bulunup bulunmadığı ve asgari başvuru şartlarının sağlanıp sağlanmadığı yönünden değerlendirir. Jürinin bilimsel araştırma ve yayın etiği ihlali yönündeki değerlendirme raporları, ilgili Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu tarafından incelenir. Jürinin adayın asgari başvuru şartlarını sağlamadığı yönündeki değerlendirme raporları ise Doçentlik Komisyonu tarafından incelenir. Buna göre; a) Asgari başvuru şartlarını sağlamadığı tespit edilen adayın doçentlik başvurusu Doçentlik Komisyonu tarafından iptal edilir. **Başvurusu iptal edilen aday, müracaat dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvurabilir.** Asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin jüri raporu/raporları isimleri gizlenerek Doçentlik Komisyonu kararı ile birlikte elektronik ortamda adayın erişimine açılır. Asgari başvuru şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle başvurusu iptal edilen adayın yeniden aynı bilim/sanat alanından doçentlik başvurusunda bulunması halinde iptale konu olan başvuru dönemine ait bilgi ve belgeler ile asgari başvuru şartlarını sağlamadığına ilişkin Doçentlik Komisyonu kararı yeni başvuruda jüri üyelerinin erişimine açılır." hükmüne yer verilmiştir.

Dava konusu Yönetmelik değişikliğinden önce, asgari başvuru şartlarını sağlamadığı tespit edilen adayın doçentlik başvurusunun Doçentlik Komisyonu tarafından iptal edileceği ve sonraki başvuru döneminde asgari başvuru şartlarını sağlamak kaydıyla adayın yeniden başvurabileceği düzenlemesine yer verilmiş iken; dava konusu edilen Yönetmelik değişikliği neticesinde asgari başvuru şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle başvurusu iptal edilen adayın, başvuru dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvurabileceği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen 2547 sayılı Kanununun 24. maddesi ve Doçentlik Yönetmeliğinin başvuru sürecine ilişkin maddelerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde; doçent adaylarının doçentlik başvuruları için bir lisans diploması aldıktan sonra, doktora ile tıpta, diş hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık unvanını veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olması, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen merkezî bir yabancı dil sınavından en az elli beş puan veya uluslararası geçerliliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen bir yabancı dil sınavından buna denk bir puan almış olması; doçentlik bilim alanının belli bir yabancı dille ilgili olması hâlinde ise bu sınavı başka bir yabancı dilde vermesi, Üniversitelerarası Kurulun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından her bir bilim veya sanat disiplininin özellikleri dikkate alınarak belirlenecek yeterli sayı ve nitelikte özgün bilimsel yayın ve çalışmalar yapmış olması gerekmektedir.

Ayrıca Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'nın resmi internet sitesinde yayınlanan Doçentlik Başvuru Şartlarında her bir bilim alanı başlığı altında "Başvurulan doçentlik bilim alanı ile ilgili çalışmalara verilen birim puanlar esas alınarak, adayın en az 100 puan karşılığı bilimsel etkinlikte bulunmuş olması ve en az 90 puan karşılığı çalışmanın doktora unvanının alınmasından sonra gerçekleştirilmiş olmak gerekmektedir." düzenlemesinin yer aldığı anlaşılmaktadır.

Davalı idarelerce; asgari başvuru şartlarında eksikliği tespit edilen adayın eksikliklerini titizlikle tamamlaması ve bilimsel hazırlıklarını yapabilmesi için makul bir süreye ihtiyaç olduğu hususunun dikkate alındığı ve zaman zaman yeterli hazırlığı olmayan adayların deneme amaçlı olarak bir sonraki dönemde başvuru yapması nedeniyle kamu kaynaklarının gereksiz yere kullanılmasının önüne geçmek amacıyla dava konusu düzenlemenin yapıldığı anlaşılmakla birlikte; asgari başvuru şartları yönünden herhangi bir ayrıma gidilmeksizin tüm başvuru şartları yönünden aynı sürenin öngörülmesinin bu süreden daha kısa bir zamanda eksikliklerini tamamlayan doçent adaylarının daha erken başvuruda bulunma haklarını ellerinden alacağı ve bu durumun hak kayıplarına neden olacağı sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla; sonraki dönemde tamamlanması mümkün olan asgari başvuru şartları dikkate alınmaksızın tüm asgari başvuru şartları yönünden başvuru dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvuru yapılabileceğine ilişkin dava konusu düzenlemenin ölçülülük ilkesine aykırı olduğu ve bu haliyle dava konusu düzenlemenin kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olmadığı anlaşılmaktadır.

KARAR SONUCU

Açıklanan nedenlerle;

1.15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliği"nin 4. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikte yer alan "yılda iki kez" ibaresi; "Ocak ayında" ibaresinin yer almamasına ilişkin eksik düzenleme, 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Asgari başvuru şartlarını sağlamadığı gerekçesiyle başvurusu iptal edilen adayın yeniden aynı bilim/sanat alanından doçentlik başvurusunda bulunması halinde iptale konu olan başvuru dönemine ait bilgi ve belgeler ile asgari başvuru şartlarını sağlamadığına

ilişkin Doçentlik Komisyonu kararı yeni başvuruda jüri üyelerinin erişimine açılır." ibareleri ve 6. maddesinin 9. fıkrası yönünden 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen şartların bulunmaması nedeniyle **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI HAKKINDAKİ İSTEMİN REDDİNE oybirliğiyle,**

2. Doçentlik Yönetmeliğinin 4. maddesine eklenen 7. fıkra yönünden 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen şartların bulunmaması nedeniyle **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI HAKKINDAKİ İSTEMİN REDDİNE oyçokluğuyla,**

3. Doçentlik Yönetmeliği'nin 4. maddesine eklenen 6. fıkrasının ve Doçentlik Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının 4. cümlesinin (a) bendinde yer alan "Başvurusu iptal edilen aday, müracaat dönemi esas alınmak suretiyle en erken izleyen ikinci dönemde yeniden başvurabilir." düzenlemesinin **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA oybirliğiyle,**

4. Kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere,

02/02/2022 tarihinde karar verildi.

Başkan
Yüksel
ÖZTÜRK

Üye
Muharrem
ÖZKAYA
(X)

Üye
İsmail Hakkı
SAYIN

Üye
Mustafa Nafiz
ACAR

Üye
Yunus Emre
SILAY

KARŞI OY :

(X)- 15/04/2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Doçentlik Yönetmeliği"nin 4. maddesine eklenen 7. fıkra yönünden;

Doçentlik Yönetmeliğine 10/08/2021 tarihinde yapılan Yönetmelik değişikliği ile eklenen 4. maddenin 7. fıkrasında "Doçentlik başvurusu sonuçlanmamış adaylar aynı ya da farklı bilim/sanat alanından yeniden doçentlik başvurusunda bulunamazlar." hükmü yer almaktadır.

Davalı idarelerce aynı anda iki başvurunun karışıklığa yol açması nedeniyle dava konusu düzenlemenin yapıldığı ve aynı yayınlar ile iki unvan alınması nedeniyle ortaya çıkan haksızlığın ortadan kaldırılmasının amaçlandığı anlaşılmakla birlikte; doçentlik başvurusu sonuçlanmamış adayların aynı bilim/sanat alanından yeniden doçentlik başvurusu yapması halinde davalı idareler tarafından ortaya konulan sakıncaların gerçekleşebileceği ancak başvurusu sonuçlanmamış doçent adayının farklı bilim/sanat alanından yeniden doçentlik başvurusunda bulunamamasına ilişkin düzenleme yönünden davalı idarelerce bilimsel ve akademik gerekçelerin ortaya konulamadığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla; davalı idarelerce dava konusu Yönetmelik maddesinde yer alan "farklı" ibaresi yönünden anılan düzenlemenin yapılmasına ilişkin akademik ve bilimsel gerekliliğin ortaya konulamadığı gerekçesiyle "farklı" ibaresinin yürütmesinin durdurulması gerektiği görüşüyle çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Muharrem
ÖZKAYA

